

Галюк Ірина Петрівна
ст. гр. ФМ-12, ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н., професор Кириленко О. П.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Місцеві бюджети – це сукупність фінансових ресурсів, якими розпоряджаються органи місцевої влади для виконання покладених на них завдань і функцій. В першу чергу, місцеві бюджети – це економічна категорія, по-друге, це правовий акт, по-третє, це фінансовий план відповідного органу місцевого самоврядування [1]. Як основа фінансової бази органів місцевого самоврядування і складова частина бюджетної системи країни місцеві бюджети відіграють значну роль в забезпеченні грошовими коштами заходів економічного і соціального розвитку певного регіону.

Згідно даних Державного казначейства України, за січень-грудень 2018 року до загального фонду місцевих бюджетів (без рахування міжбюджетних трансфертів) надійшло 233 930,3 млн. гривень. Приріст надходжень до загального фонду проти січня-грудня минулого року склав 21,9% або 41 976,8 млн. гривень.

Темп приросту фактичних надходжень податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) за січень-грудень 2018 року становив 25,5%. Із 12 регіонів, що мають темпи приросту ПДФО вищі за середній показник по Україні, 5 регіонів забезпечили приріст понад 27%. Загалом обсяг надходжень ПДФО за січень-грудень 2018 року склав 138 064,4 млн. гривень, рівень виконання річного показника, затвердженого місцевими радами становив 101,1% [2].

Виконання дохідної частини місцевих бюджетів характеризують дані, наведені в таблиці 1. Аналізуючи наведені дані, можна сказати, що доходи місцевих бюджетів зросли на 71,7 мільярд гривень або на 24,3% у 2016 році, на 136,3 мільярдів гривень або на 37,26% у 2017 році та на 38,5 мільярдів гривень або на 7,66% у 2018 році. Тобто динаміка доходів місцевих бюджетів України має тенденцію до збільшення.

В структурі доходів місцевих бюджетів велику питому вагу займають офіційні трансферти. У 2016 році вони зросли на 25,4 мільярдів гривень або на 14,59% порівняно з 2015 роком, у 2017 році – на 77,2 мільярдів гривень або на 39,66% порівняно з 2016 роком, у 2018 році – на 36 мільярдів гривень або на 13,19% порівняно з 2017 роком.

Структура доходів місцевих бюджетів України за 2015-2018 рр.*

Доходи	Рік							
	2015		2016		2017		2018	
	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%	млрд. грн.	%
Податкові надходження	98,2	33,4	146,9	40,1	201,0	40,0	211,3	39,1
Неподаткові надходження	20,1	6,8	21,7	5,9	26,0	5,2	18,2	3,3
Доходи від операцій з капіталом	2,1	0,7	2,0	0,5	2,5	0,5	2,5	0,5
Офіційні трансферти	174,0	59,1	195,4	53,4	272,9	54,3	308,9	57,1
Всього	294,4	100,0	366,0	100,0	502,4	100,0	540,9	100,0

* Складено автором за даними [2].

Друге місце належить податковим надходженням, які склали 146,9 мільярдів гривень у 2016 році, що на 48,7 мільярдів гривень більше, ніж у 2015 році; 201 мільярд гривень у 2017 році, що на 54,1 мільярди гривень більше, ніж у 2016 році, а також 211,3 мільярдів гривень у 2018 році, що на 11,3 мільярдів гривень більше, ніж у 2017 році.

Формування дохідної частини місцевих бюджетів відбувається у досить складних умовах. Останніми роками слабка фінансова автономія місцевого самоврядування, а саме обмеженість фінансових ресурсів і нестабільність дохідних джерел стали актуальною і гострою проблемою. Дослідження практики формування доходів місцевих бюджетів показало, що основним джерелом, за рахунок якого відбувається наповнення місцевих бюджетів, є податкові надходження. Неподаткові надходження не відіграють провідної ролі у фінансовому забезпеченні регіонів.

На нашу думку, для ефективного формування та функціонування місцевих бюджетів доцільно:

- впроваджувати середньострокове планування з орієнтацією на результат;
- постійно аналізувати зменшення чи зростання надходжень до місцевих бюджетів, порівнюючи з попередніми періодами;
- покращити взаємодію роботи органів місцевого самоврядування та органів Державної фіскальної служби України;
- визначати та ліквідувати причини несплати податків;
- сформувати програми заходів, направлених на повну мобілізацію до місцевих бюджетів податків та зборів;

– контролювати роботу фізичних та юридичних осіб, які займаються підприємницькою діяльністю з метою попередження порушення податкового законодавства.

Література:

1. Кириленко О. П. Місцеві бюджети в економічній системі держави: дис. д-ра екон. наук: 08.04.01. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002.
2. Офіційний сайт Державного казначейства України. URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення: 1.03.2019).

Гевко Оксана Борисівна

ст. гр. ФПФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Мелих О.Ю.

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ

Бюджетна політика держави постійно перебуває в центрі суспільної уваги. У сучасних умовах важливого значення набуває проблематика формування збалансованого бюджету, яка потребує ретельного дослідження політиками, економістами, аналітиками та науковцями.

Державний бюджет займає провідне місце у фінансовій системі країни, оскільки він відноситься до тієї сфери суспільного життя, що безпосередньо стосується інтересів всіх і кожного [1].

Державний бюджет не одне десятиліття досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Зокрема, проблемні формування та виконання державного бюджету, досягнення його збалансованості, присвячені праці значної кількості вітчизняних вчених, а саме: І. В. Алексеєва, Л. О. Баластрика, В. Д. Базилевича, О. Д. Василика, І. Г. Лук'яненко, І. О. Луніної, В. М. Опаріна, В. М. Федосова, С. І. Юрія та ін. Та незважаючи на це, і на сьогоднішній день, дане питання не втрачає своєї актуальності.

За своєю формою державний бюджет – це розпис доходів і витрат держави на календарний рік, що затверджений в законодавчому порядку.

Формування централізованого фонду грошових коштів держави здійснюється з огляду на економічний потенціал країни, нагальність та масштабність завдань, що постають перед нею, роль держави в економіці та інших факторів. При цьому, джерела формування дохідної частини державної казни ідентифікують економічне становище країни, а напрями здійснення видатків – пріоритети на сучасному етапі її розвитку [2].